

TÍÐINDI

POSITIV TEKIN

- Feskastu tølini eru tekin um stóru sveiggini í føroyska búskapinum. Og vit kunnu fegnast um, at tey nú sveiggja rætta vegin. Tað sigur Sigurd Poulsen, stjóri á Hagstovuni, um stóra vøksturin í útflutningstølunum

Jón Brian Hvidtfeldt

Nýggjastu hagtølini hjá Hagstovuni staðfesta stóran vøkstur í útflutningstølunum. Samlaði tflutningurin veksur heili 10 prosent eftir einum ári, og tá tølini eru reinsað fyri sølur av skipum, so gerst myndin enn hjartari. Útflutningurin av fiskavørum er heili 14 prosent størri, fyrstu 11 mánaðirnar í fjør, sammett við sama tíðarskeið í fjør.

Størsti vøksturin er í alivinnuni, har útflutningurin økist við 604 milliónum krónum, svarandi til vøkstur á 36 prosent.

- Síðani fyrst í hesi øldini hevur alivinnan bygt seg upp til í dag at vera ein veruligur stuðul undir føroyska búskapinum. Nú merkir hon positivu avleiðingarnar av

høgum laksaprísum á altjóða marknaðinum, og tað sæst tíðiliga aftur á samlaðu útflutningstølunum, staðfestir Sigurd Poulsen.

Stjórin á Hagstovuni staðfestir í sama viðfangi, at alivinnan er blivin helst sterkasta vinnan undir føroyska búskapinum.

- Ja, alivinnan er veruliga eitt sterkt bein undir búskapinum, og hon er eisini blivin meira støðug síðstu árin. Men har liggur sjálvandi ein vádi, sum serliga liggur í prísunum á altjóða marknaðinum, sigur Sigurd Poulsen.

Sæst aftur

Spurdur, hvussu góða gongdin í alivunnuni sæst aftur, svarar Sigurd Poulsen:

- Fyrsta ávirkanin er rættuliga konsentrerað til

fyritøkurnar í vinnuni, síðani koma figgingarstovnarnir, sum fyritøkurnar samstarva við. Og so koma ringvirkningarnir, ið síggjast aftur, tá fyritøkurnar fara at brúka pengar

Sama ger seg galdandi fyri aðrar vinnur, sum tjena pengar.

- Ringvirkningarnir síggjast aftur út í samfelagið, staðfestir Sigurd Poulsen.

Meðan alivinnan stendur fyri stórum vøkstri í fjør, so heldur uppsjóðarvinnan stand, hóast boykot úr Evropeiska Samveldinum.

- Eg rokni við at tað eru fleiri, sum eru bilsin av, at búskapurin higartil er komin somikið snikkaleysur burtur úr handilsboykottinum, sigur Sigurd Poulsen og heldur fram:

- Tað er væl eitt tekin um,

at okkara handilssambond og útflutningur er sterkari og stendur á tryggari grundarlag í dag enn vit kanska hildu fyri nøkrum árum síðani. Tað eigur at geva okkum eina meiri positiva fatan av, at sjálvt um okkara búskapur byggir á fiskaútflutning, ið ofta verður mett at vera eitt smalt grundarlag, so hevur fiskur stóran týðning í heimsbúskapinum.

Samanumtikið vísa nýggjastu útflutningstølini, at føroyski búskapurin er meira mótstøðuførur enn higartil hildið, metir stjórin á Hagstovuni

Óvissa og hepn

Hóast optimismen er sjónlig í útflutningstølunum, so eru óvissur at hóma.

- Vit hava verið heppin at fáa stóran vøkstur í uppsjóðarvirkiskapinum, samstundis sum fiskiskapurin eftir botnfiski er stak vánaligur. Spurningurin er tí sjálvandi, hvussu varandi uppsjóðarvirkiskapurin er, og um vit fara at síggja vøkstur

í botnfiskinum, tá tað fer at ganga hinvegin við uppsjóðarvirkiskapinum. Hetta eru óvissur, sum vit vita lítið um, hóast tær hava stóran týðning fyri okkara búskap, sigur Sigurd Poulsen.

Uppsteðgaður innflutningur

Samstundis sum stórus vøkstur er í útflutninginum, so stendur innflutningurin í stað. Verða innflutt skip og flogfør tikin burtur úr tølnum, so vaks innflutningurin bara við 31 milliónum krónum fyrstu 11 mánaðirnar í fjør, sammett við sama tíðarskeið í 2012.

- Hetta er eitt fyrirbrigdi, sum vit hava sæð í nøkur ár eftirhondini, líka síðani figgjarkreppuna. Tað eru fyrst og fremst húsarhaldini, sum hava víst sera stórt varsemi og ikki hava økt nýtsluna aftur, sigur Sigurd Poulsen.

Sambært stjóranum á Hagstovuni er generelt eitt varsemi at hóma.

- Ja, tað tykist sum um her

framhaldandi er eitt varsemi um, hvussu fólk skulu tulka ymisku viðurskiftini í føroyska búskapinum, sigur Sigurd Poulsen.

Ti aftra fólk seg við at brúka pengar.

- Nógvar fyrirøkur og privatfólk mistu nógvar pengar í figgjarkreppuni. Lutvíst uppá figgjarligar iløgur, men eisini tí at prísurin á sethúsum og bygningum lækkaði nógv í mun til 2007. So ein partur av frágreiðingini kann vera, at fólk eru varin við at brúka pengar. Men ein annar partur kann eisini vera, at fólk vilja koma fyri seg aftur figgjarliga, heldur enn at brúka pengar. Eg veit tað ikki, men tað er ein sannlík frágreiðing, sigur Sigurd Poulsen.

Útlit

Í kjalarvørrinum á nýggjastu tølnum fyri innflutning og útflutning metir stjórin á Hagstovuni, at útlitini fyri 2014 eru rímlig.

- Útlitini eru ikki so galin. Men her er eitt element av

Pengarnir floyma inn til

Árið í fjør verður tað besta hjá alirisanum við høvuðsstøð á Glyvrum. Høgi laksaprísurin kemur at síggjast aftur í roknskapinum hjá Bakkafrost, og eisini í samlaða útflutninginum hjá føroyska samfelagnum

Jón Brian Hvidtfeldt

- Tá laksaprísurin hækkar 10 krónur, og vit útflyta 60.000 tons, so gevur tað skjótt stór tøl, staðfestir Regin Jacobsen

Eins og flest onnur fegnast forstjórin í Bakkafrost á útflutningstølini fyri fyrstu 11 mánaðirnar av 2011. Útflutningurin av alifiski er hetta tíðarskeið tvær milliardir og 261 milliónir krónur. Talan er um ein vøkstur á 604 milliónir krón-

ur, svarandi til 36 prosent.

Nøgdirnar eru tær somu, so allur vøksturin er at finna í hægri prísunum fyri somu vøru.

Alifyritøkan Bakkafrost stendur fyri umleið 70 prosentum av samlaða útflutninginum av alifiski. Og góða gongdin sæst aftur á høvuðssætinum á Glyvrum.

- Ja, vit koma at leggja fram okkara besta úrslit nakrantíð, sigur Regin Jacobsen.

Bakkafrost er skrásett á

viðisbrævamarknaðinum í Oslo, og skal tí fylgja reglum um, nær tøl verða almanna-kunngjörd. Roknskapurin og harvið ársúrslitið verður tí lagt fram á Oslo Børs 25. februar.

- Tá fáa tit tølini. Men tað er rætt, at úrslitið verður tað besta nakrantíð, sigur Regin Jacobsen.

Óvart á

Hjá eini alifyritøku ber til at gera neyvar metingar og prognosur fyri, hvussu nógv

verður selt á hvørjum ári. Sølvan av lidnum laksavørum hongur neyvt saman við, hvussu nógv smolt verður sett út. Eitt sindur verri er at spáa um prísun.

- Nei, vit høvdu als ikki roknað við, at laksaprísurin fór at vera so høgur í 2013. Vit væntaðu eitt gott ár, men prísurin var tá avtornaði væl hægri enn væntað, ásannar Regin Jacobsen.

Í stuttum er orsøkin til góða laksaprísun, at eftirspurningurin er vaksandi.

- Marknaðurin er sterkari enn vit høvdu met. Laksur er blivin ein vøra, sum alsamt fleiri fólk vilja hava. Eftirspurningurin er snøgt sagt størri enn roknað var við. Og tí hækkar prísurin, sigur Regin Jacobsen.

Í fjør tók umleið 42.500 tons av laks í fjør, og fyrirtøkan roknar við at taka 47.000 tons í ár. Samstundis eru útlitini góð fyri at laksaprísurin fer at halda sær á verandi, høga støði.

Regin Jacobsen vísir tó í sama viðfangi á, at síðstu árin er framleiðslukostnaðurin fyri eitt kilo av laks øktur trýggjar til fýra krónur.

- Rávøurnar til fóðri eru blivnar dýrari, og tað sama eru aðrar rávørur. Hetta, saman við øðrum, øktum útreiðslum togar sjálvandi góðu gongdina við laksaprísinum øvugta vegin, sigur Regin Jacobsen.

Útbyggingar

Í summar legði Bakkafrost

fram eina ambitiøsa, fimm ára iløguætlan. Felagið ætlar sær at gera iløgur fyri 170 milliónir krónur um árið næstu árin. Harumframt letur Bakkafrost byggja ein brunnbat fyri umleið 220 milliónir krónur. Skipið, ið lastar 450 tons av livandi fiski, verður latin fyrirøkuni næsta ár.

- Vit eru í einum tíðarskeiði, har vit gera stórar útbyggingar í øll lið av framleiðsluni. Ein fortreyt fyri at kunna gera stórar iløgur og harvið menna fyrirøkuna er, at fyrirøkan tjenar pengar, sigur Regin Jacobsen.

Íløguaætlanin fevnir í stuttum um at savna stórsta partin av virkseminum hjá Bakkafrost í einum nýggjum virki á Glyvrum. Nýggjur